

Felolós szerkesztő
MURANYI JÓZSEF.
 Szerkesztőség:
 Kassa, Kossuth-utca 16.
 Telefon: 150.
 Megjelenik minden nap
 délután 5 órakor.
 Egyes szám **2** krajcár.
 (4 fillér)
 Kéziratot nem ad vissza
 a szerkesztőség.

NAPLÓ

KASSA, KEDD, 1909. SZEPTEMBER 21.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM. — 214. SZÁM.

Előfizetési árak.
 Kassán:
 Egész évre . . . 14.— K
 Fél évre . . . 7.— „
 Negyed évre . . . 3.50 „
 Egy órára . . . 1.20 „
 Vidéken:
 Egész évre . . . 20.— K
 Kiadóhivatal:
 Kassa, Kossuth-utca 16.
 Telefon: 150.
 Hirdetéseket petit sor szá-
 mítással díjszabás szerint

Nemzeti tudomány.

Kassa, szept. 20.

Ezt a témát nem kezdhettük más-
 kép, csak úgy, hogy kenyérünk ja-
 vát már megettük, ezt is láttuk,
 amazt is láttuk, tudós egyetemi ta-
 nárról is hallottunk: de nemzeti tu-
 dománnyal még soha nem találkoztunk
 e világi életben.

No pedig tegnap nagy kanállal
 mérték a budapesti egyetemen. Nem
 is kisebb ember pedig, mint Sággy
 Gyula, az egyetem ez évi rector
 magnifikusa. Szárnyaló beszédet mon-
 dott a nemzeti tudományról, az ön-
 álló magyar tudományról, melynek
 zászlaját megtartani, felemelni és előre
 vinni első sorban a tudományegye-
 temnek feladata és szent kötelessége.

Az egyetem tudós rectora nem
 a komprimált szénsav és kalcinált
 szóda nemzetiszínűvé tételére gondolt
 akkor, mikor a nemzeti tudományról
 beszélt. Hanem arra gondolt, hogy
 nemzeti lélekkel, erős magyar érzé-
 sekkel kell művelni a tudományt a
 tudósoknak és ilyenekkel kell nevelni a
 tudósokat az egyetemnek.

Aranyba foglalni való szavak,
 amikkel ki kellene cserélni az egye-
 temi folyosók „tilos a dohányzás“ fel-
 iratait, amiket úgy se tart be senki.
 De még jobb volna őket odaszegezni
 minden előadó tudós professzornak
 az asztalára, hogy szem elől ne té-
 vessze az igazságukat, ha olykor
 megengedik egyéb foglalatosságai,
 hogy előadást is tartson.

Sőt Sággy Gyula többet kíván,
 mint a mi egyelőre kívánatos. Az
 ország nagyon hálás lenne érte, ha
 egyelőre csak képzett emberek kerül-
 nének ki az egyetemről, a nemzeti
 szellem aztán majd megtalálná őket
 az egyetem falain kívül is.

Csak hogy ez az ország nem ha-
 zája a tudománynak. Azt lehet mon-
 dani, hogy ebben az országban csak
 az elemi iskolák teljesítik a feladatuk-
 at, a felsőbb iskolák már nem. Ke-
 vés vigasztalás, hogy vannak kivéte-
 lek, mert csak kevesen vannak. De
 tessék egyszer meghallgatni, mikor
 az egyetemi tanárok azon panaszkod-
 nak, hogy micsoda materiát kapnak
 a középiskolából. Az nem a legna-
 gyobb baj, hogy az „érett“-ek helyes-
 írást nem tudnak, mert abból még
 írók is lehetnek, az országgyűlési
 képviselőválasztásokon nagy forjuk

van. Az a baj, hogy az ugynevezett
 általános műveltségnek még az ele-
 meit se szedték össze s az önálló
 gondolkodásban kísérletet se tudnak
 tenni.

Valószínű, hogy az egyetemi pro-
 fesszoroknak igazuk van, mikor a
 középiskolákra panaszkodnak. De an-
 nak meg bizonyosan igaza van,
 aki azt mondja, hogy az egyetem a
 tudománnyal való szédelgés fészke
 és az alma mater már csak korcsok-
 kat szül. Szerencsére itt is vannak
 kivételek, de azok nagyon erős te-
 hetségek, akik mint igazán kész
 emberek kerülnek ki az egyetem-
 ről. A „sub auspiciis“-szekkel el is
 szokás dicsekedni — de ki tudná
 megolvasni azokat a szerencsétlene-
 ket, akiket az egyetem nagyképű, de
 lélekben svihák rendszere kergetett
 bele a züllöttségbe és a legretentőbb,
 a féltelligens proletárságba?

Igen, úgy kellene lenni, ahogy a
 rector magnifikus mondja: hogy az
 egyetem a magyar nemzeti kultúra
 zászlóvivője legyen. Csak hogy a mi
 kis szellemi élet van ebben az or-
 számban, ahhoz semmi köze az
 egyetemnek. Az az egyetem nélkül,
 sőt az egyetem ellenére csirázott ki
 a magyar földből.

Tudományt, igen tudományt! Azt
 se bánjuk, ha nemzeti tudományt
 adnak is a professzor urak az egye-
 temi katedrákon: csak tudomány
 legyen. De úgy-e, hogy adjon az,
 akinek magának sincsen?

Kossuth szobra Aradon.

A leleplezési ünnepély.

Szeptember 19-én volt százhet eszten-
 deje, hogy megszületett a magyar szabad-
 ság legnagyobb védelmezője: Kossuth La-
 jos. Százhet esztendővel ezelőtt látta meg
 először a napvilágot az az ember, akinek
 a nevét ma minden magyar ember az imá-
 jába foglalja és akinek a jutalma a szám-
 kivetés volt.

Nincs ebben az országban egy talpa-
 latnyi hely sem, ahol Kossuth neve ne
 lenne szent. Az országban mindenfelé ha-
 talmas ércalakok hirdetik a félisten dicsősé-
 gét és most, születésének évfordulóján újra
 főlséges ünnepet ült az ország. Aradon, a
 vértanúk városában hullt le a lepel Kossuth
 ércbeöntött szobráról. Ott volt az egész or-
 szág. Ujra felelendült az emberek ajkáról
 a szent eskü, hogy Kossuth Lajos eszméi-
 hez hűtelenek nem leszünk soha. Ujra fel-
 hangzott a szent fogadás, hogy Kossuth
 katonái maradjunk mindörökké.

Arad, szept. 20.

Kossuth Ferenc minisztert az
 aradi pályaudvaron nagy küldöttség
 élén Lengyel József aradi polgár fo-
 gadta. A küldöttség a városba haj-
 tott, ahol Papp János püspök üdvöz-
 zölte Kossuthot.

A szobor leleplezése a Hymnus elének-
 lésével kezdődött, mely után Barabás Béla
 megnyitó beszédet mondott. Ebben a be-
 szédben Kossuth Lajos életét és hatását
 dicsőítette. Gaál Gyula a Nemzeti Színház
 művésze Ábrányi Emil ünnepi ódáját sza-
 valta el, majd Kossuth Ferenc mondta el
 ünnepi beszédét.

Ebben apja politikai egyéniségét és je-
 lentőségét méltatta. Maga nem akart politi-
 kai kijelentést tenni, azért mégis leszegezett
 egy mély betekintést engedő akciómat,
 melynek nyomait bizonyára meg fogjuk találni a
 válság megoldási kísérletnek nyilvánosságra
 kerülő aktáiból. Ez az, hogy Kossuth kijelen-
 tette, hogy a magyar függetlenséget úgy
 kell munkálni, hogy változott viszonyok közt
 keressük az ennek megfelelő megoldásokat.

Ezután Juth Gyula a képviselőház,
 Károlyi Gyula gróf főispán a főrendiház,
 Holló Lajos a függetlenségi párt nevében
 tett le koszorút.

Kossuth Ferenc még a déli vonattal
 visszautazott Budapestre.

A Kazinczy-kör és a Szabad Lyceum.

Vettük a következő sorokat:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Olvastam a „Napló“-ban, hogy a Ka-
 zinczy-kör ez éven szabad lyceumot fog
 rendezni. Minthogy pedig a kulturális hala-
 das minden barátja csak örömmel fogad-
 hatja annak a hírére, hogy művelt elmék
 közkinccsé teszik azokat az értékeket, me-
 lyeket tiszteletreméltó szorgalommal gyűj-
 tettek a magukévá, — természetesen én is
 az örvendezők sorába lépek és elsősorban
 ennek az érzésemnek adok kifejezést.

A Kazinczy-körnek csakugyan feladat-
 körébe tartozik a tudomány népszerűsítése
 és a szabad lyceum valóban a legalkalma-
 sabb arra, hogy az előadásai közvetlenségé-
 vel terjessze a tudományt azokban a rete-
 gekben is, melyeket a nyomtatott betű
 ereje nem olyan könnyen hat át, mint az
 élőszóé. Különösen feladata a Kazinczy-kör-
 nek a tudomány népszerűsítése és a felvi-
 lágosodás terjesztése, mert hiszen Kazinczy
 Ferenc kultuszát nem meritheti ki az iro-
 dalmi felolvasó esték tartása. Nem még ak-
 kor sem, ha zene és énekszámokkal élenítkik
 azokat. Kazinczy Ferenc a maga idejében
 elsősorban a felvilágosodás apostola volt,
 sőt ha működését a mai társadalmi tevé-
 kenység mértékével mérjük, Kazinczy Fe-
 renc ez esetben is messze kimagaslík szelle-
 mének szabad röptével, gondolatainak me-
 rész szárnyalásával, lelkének az új eszmék
 iránti erős fogékonyságával és meggyőző-
 déseinek vértanui szilárdságával mindazok
 felett, akik a mai társadalmi életben szere-

pet visznek. Ez a merésznek látszó állítás reális értéket nyer, ha meggondoljuk, hogy az eszméktől és jelszavaktól zsongó XX. század egy olyan férfiut sem tud felmutatni, aki elvszilárdásával annyi szenvedést és gyötrelmet idézett volna fel magára, mint Kazinczy Ferenc.

A Kazinczy Ferenc nevével diszelgő irodalmi társaságtól tehát joggal és méltán várjuk el, hogy a Kazinczy kultuszban megteszi a maga kötelességét a tudományosság terén is. Kazinczy szelleme a tudomány mai fejlettsége mellett bizonyosan messze előljárna a haladottabb világnézetek és tisztultabb felfogások régióiban, amint annak idején is messze előtte járt a vele egykoruak világfelfogásának.

Nos őszintén bevallom, hogy a Kazinczy-kör által rendezendő szabad lyceumot olyannak képzeltem, mely ilyen irányban fog működést kifejteni. Ma a villamosság és a géptechnika gigantikus fejlettségének korában, amikor szaguló autók és repülőgépek győzik le a távolságokat és az elrekesztő határokat, amikor az orvostudomány láthatatlan ellenségek milliói ellen vezet diadalmas hadjáratokat, amikor az évezredek óta ismeretlen északi sarkra és eddig emberi lábbal nem tapodott havasok gerincére hág fel a nyughatatlan emberfajta, amikor történelmi átalakulások láza reszketeti meg a föld népeit, amikor a tudományos vizsgálódás vágya ismeretlen földrészek ismeretlen népei közé hajítja a tudókat, szóval ma, amikor a tudományos kérdések óriási halmaza gyülemlétt össze a kutató emberi ész előtt és nyert nagy részben megnyugtató választ, — akkor nem nehéz tárgyat találni egy szabad lyceum keretében megtartandó tudományos előadások sorozatára.

Nem nehéz különösen abban az esetben, ha a tudományos kérdések tárgyalásának módját és irányát Kazinczy Ferenc szelleme adja meg.

Olvastam azonban a szabad lyceum programját is, de a fent vázolt szempontokból a legjobb akarattal sem mondhatom sikerültnek. A félreértések elkerülése végett nyomatékosan utalok arra, amit a cikkem elején mondtam és itt ismételtel kijelentem, hogy a legteljesebb elismerés, őszinte hála és köszönet illeti azokat a kultüremberket, akik a közönség elé viszik művelt lelkük kincseit, de ezuttal a Kazinczy-kör vezetőségének rovására írom, hogy a szabad lyceum kereteit nem oda való, nem abba tartozó tartalommal töltötte meg. A hirdett felolvasások mindegyike élvezetesnek és értékesnek ígérkezik, úgy tárgya, mint szerzője révén, — de egyike sem olyan természetű, hogy alkalmas lenne egy szabad lyceum tárgysorát alkotni. Ez pedig nem a felolvasókat érinti, hanem a Kazinczy-kör vezetőségének hibája.

Megállapítandónak tartottam ezt, mert még segíteni lehet rajta.

Tisztelt Szerkesztő urnak hive:

Egy lyceumi hallgató jelölt.

A kamarai választások

Meg van a jelölő lista.

A kassai kereskedelmi és iparkamarai választások erősen mozgásba hozták a kamara választóit. Már augusztus közepe óta állandó permanenciában van egy bizottság, mely a kassai Társas-körben tartja hadi szállását s ott beszél meg a választási hadjáratához szükséges teendőket. Ez a bizottság nem

párt, nem felekezet szerint alakult, hanem tisztán a kereskedők és iparosok érdekeit szemelőtt tartva, kezdte meg akcióját.

Szombat este az előkészítő bizottság meghívására, mintegy 200 kereskedő és iparos gyűlt egybe a kassai társas-körben. A kamarai választó közönséget, mint házigazda, dr. Neuwirth Elek a társas-kör igazgatója üdvözölte, s egyuttal elfoglalta az elnöki széket. A gyűlés tárgya: a jelölés előkészítése volt. Ez úgy folyt le, hogy a legidősebb hat kereskedőt küldték ki a jelölő bizottság kinevezésére. A jelölő bizottság tagjai természetesen önmagukat nem jelölhetik. Ennek figyelembe vételével a jelölő bizottság tagjai lettek: *Déri Gyula, Engel M. József, Fehér József, Feldmann Márk, Fodor József, Gaubl József, Hajts Kornél, Herskovits Jenő, Jakubovics Armin, Liebermann Mór, Lusztig Nánán, Meisels Leó, Ölschleger Lajos, Pollák Lajos.* A kijelölő bizottság elnöke lett dr. Neuwirth Elek, jegyzője dr. Weiser Ernő.

A kijelölő-bizottság megválasztása után az értekezlet elhatározta, hogy vasárnap délután 3 órakor külön bizalmas értekezleten fogja jelölni a kamara beltárgjait s összeállítja azt a listát, melylyel a mozgalom résztvevői majd a választáson szavaznak.

HIREK

— A várhegyi kilátó-torony. A kárpát egyesület kassai osztálya szombat délután avatta fel a Hradován épült kilátó-tornyot *Siegmeth Károly* elnök jelenlétében. A kilátó-tornyot és a hozzá vezető kényelmes utat kassai utász katonák építették. A toronyról pompás kilátás nyílik Kassára. Megközelítése egy félórai séta a hegy lábától.

A színi évad megnyitása. *Bartha István*, a kassai Nemzeti Színház helyettes-igazgatója, ma Kassára érkezett s az október hónap elsején megnyíló új színi évad bérlete ügyében a közönség rendelkezésére áll.

— Szávay Gyula — virilista. Az 1910. évben Debrecen város törvényhatósági bizottságának virilis jogon tagja lesz Szávay Gyula, az illusztris poéta. Ime, Szávay Gyula is Debrecen város legtöbb adót fizető polgárainak a sorába lépett. Szávay Gyula virilis. Nagy szó, nagy szó. Szávay Gyula 1547 korona adót fizet. (Igaz, hogy az ő adóját kétszeresen számították, de erről nem muszáj tudást venni.) Egy poéta, aki 1547 korona adót fizet. Egy magyar poéta, aki virilis. Kétségtelen, hogy a magyar költők a bámulat bizonyos nemével fognak ezután Szávay Gyulára tekinteni és ha titáni büszkeségük eddig talán tiltotta, ezután minden bizonynyal husz lépérről fogják követni Szávay Gyulát. Nem is hisszük, hogy amikor a szélrózsa minden irányába elterjed Szávay Gyula virilis voltának a híre, valamennyi poéta örömtűzet nem gyújt a „honi bérceken“, illetve a modernek a „honi ugaron“.

— Letartóztatott szélhámos ügynök. Lapunk legutóbbi számában közöltük volt, hogy *Halmos József* kassai varrógép kereskedő feljelentést tett *Berkovics József* ügynöke ellen, aki a megrendelt varrógépek árából nagyobb összegeket elsikkasztott. Mint Iglórról jelentik *Berkovics Józsefet* az ottani rendőrség elfogta. *Berkovics* ugyanis, nemcsak a varrógépek részletére eső összegeket sikkasztott el, hanem több hernádfői

lakossal a hátralevő 20 korona tartozásra váltókat iratott alá. Az egyik váltót 20 koronáról 600, egy másik váltót pedig 800 koronára hamisította. A 600 koronát egy *Fansmann* nevű iglói tőkepezésnél akarta értékesíteni, aki azonban gyanusnak találta a dolgot s jelentést tett róla a rendőrségen. Az időközben eltűnt *Berkovics Józsefet*, úgy az iglói rendőrség, mint a zepesszombati szolgabírószék köröztette s tegnap a szélhámos és sikkesztő ügynököt meg is találták s letartóztatás után a lőcsei ügyészség fogházába szállították.

— A Luther-társaság közgyűlése. Az ág. hitv. evangélikus vallású kassai közönségnek s egyben az ország evangélikus társadalmának nagy jelentőségű ünnepe lesz e hét végén Kassán. A Luther-társaság tartja városunkban XXIII. rendes közgyűlést *Zsilinszky Mihály* v. b. t. t. nyugalmazott államtitkár elnökelete alatt. A két napra terjedő ünnep programja a következő:

1. nap, szept. 25., szombat. Indulás Budapestről a keleti pályaudvarról 6 óra 50 p-kor. Érkezés Kassára 11 óra 44 p-kor. A vendégek üdvözlése a pályaudvaron. — Bevonulás a fogadó-bizottság által kijelölt lakásra. Délben 1 órakor közös ebéd a „Schalkház“ szálló téli kertjében. D. u. fél 4 órakor a Luther-társaság igazgató-választmányának ülése a vármegyeház közgyűlési termében (Fő-utca). D. u. fél 5 órakor a Luther-társaság közgyűlése a vármegyeház közgyűlési termében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, tartja dr. *Zsilinszky Mihály* elnök. 2. Az intéző-bizottság jelentése, előadja *Majba Vilmos* titkár. 3. Az 1908. évi számadás. 4. Az 1910. évi költségvetés. 5. Esetleges indítványok. Luther-ünnepély este fél 7 órakor a kassai ág. hitv. ev. templomban (Kossuth Lajos utca). Műsor: 1. Erős vár a mi Istenünk. Közének, 1. vers. 2. Oltári ima, tartja *Meyer Endre* theol. akad. dékán; utána orgonajáték. 3. „A munka jelentősége a socialis mozgalomban“, felolvassa *Bancsó Antal* theol. akad. igazgató. 4. Duett. Előadják: özv. *Feley Gyuláné* és *Klebersberg Gézané* urnók. 5. Mozzanatok a dunáninneni egyházkerületi gyámintézet életéből, ismerteti *Raab Károly* főesperes. 6. Vegyeskar, *Augusztiny Elek* ur vezetésével. 7. „Az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának jogi és erkölcsi következményei“, előadja *Dr. Eötvényi Nagy Olivér* kir. akad. jogtanár. 8. Orgonajáték. 9. Mozzanatok a dunántúli egyházkerületi gyámintézet életéből. Ismerteti *Löv Fülöp* lelkész. 10. Hymnus. Offertorium a Luther-Társaság és a Gyámintézet javára. Este ismerkedési estély a Schalkház szálló téli kertjében. II. nap, szept. 26., vasárnap. Gyámintézeti istentisztelet d. e. 9 órakor az ág. hitv. ev. templomban (Kossuth Lajos utca). A Magyarhoni E. E. E. Gyámintézet közgyűlése az istentisztelet után a templomban. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, mondja *Dr. Láng Lajos*, a m. e. e. e. gy. i. világi elnök. 2. Evi jelentés és a *Gusztáv Adolf* egyet. segélyeinek kimutatása, előadja *Gyurátz Ferenc* egyh. elnök. 3. Az egyházkerületi elnökök jelentése. 4. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. A központi-bizottság segélykiosztási tervszövege. 6. Jegyzőkönyvi hitelesítők kinevezése. 7. Kérvények és indítványok. 8. Offertorium a nagy szeretet adományra. Jegyzet. A m. e. e. e. gyámintézet központi-bizottsága 1909. szeptember 24-én pénteken d. u. 3 órakor tartja Budapesten a pesti magyar egyház disztermében (Deák-tér 4) gyűlését, melyen a kassai gyűlés tárgyait előkészíti. Közébed d. u. 1 órakor a „Schalkház“ szálló téli kertjében.

Legujabb angol, brassói
és gácsi férfi divatkel-
mék egyedüli raktára.

Széman Testvérek
áruháza
Kassa, fő-utca 62. szám.

— **Kereskedők politikai szervezkedése.** A politika bizonytalanságát és várható alakulását kereskedői körök már most arra használják fel, hogy szervezkedjenek és felkészüljenek az esetleges harcra, a képviselőválasztásokra. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége ugyanis sürgős köriratot intézett vidéki kerületeihez, ezek közt a kassaihoz is, melyben utasításokat ad arra nézve, miképpen szervezkedjenek a kereskedők a képviselőválasztásokra. Az alapszabályok kifejezetten megengedik, hogy az egyesülés a képviselőválasztásokba befolyjon s mivel az elnökség a kereskedelemellenes irányzat elhatalmasodását főleg a kereskedők szervezetlenségének tudja be, minden rendelkezésére álló eszközöket fel akar használni abban az irányban, hogy a kereskedelem ügye a törvényhozás részéről több méltánylásban részesüljön, mint eddig. E végből az OMKE a legerélyesebb akciót akarja megindítani abban az irányban, hogy a kereskedők csakis oly képviselőkre szavazzanak, akik komoly biztosítékot nyújtanak, hogy a választás alkalmával a kereskedőknek tett ígéreteiket tényleg be is váltják és mindent el fognak követni ama képviselők újból való megválasztása ellen, akik eddig a kereskedelemellenes irányzat vezetői vagy uszályhordozói voltak. Végül a körirat bejelenti, hogy a központ nagyobb számú agitációs gyűlést akar rendezni és összeállítatja a kereskedő-választók pontos országos névjegyzékét.

— **Hulla a gödörben.** Három kassai polgár, Szeliga János, Liska János és Lengyel István az Akasztó-domb és a téglagyárak közt levő agyaggödörök egyikében egy gyermekhullát talált. A rendőrség részéről Sárosi Árpád rendőrfogalmazó és Mosolyi Géza dr. tiszti orvos jelentek meg. A hatósági orvos konstataulta, hogy a gyermek hulla kora születtől magzat, mely közel 3 napja fekszik a gödörben. A magzat egy sárga színű dobozban volt becsomagolva és egy kék kötővel s egy zsákdarabbal volt betakarva. A kegyetlen anyakönyomozása iránt a rendőrség a nyomozást megindította.

— **Revolveres éjjeli támadás.** A Lütke-kávóházban tegnap este Székely Ferenc kassai kazánkovács együtt mulatott kedvesével Ondik Máriával. A mikor már a hangulat emelkedett, Székely összetűzött egy ismeretlen kőművesegéddel. Valami feltétlenységi jeleneten kezdődött az összetűzés, vesztére a mulató párnak, mert az ismeretlen kőműves úgy Székelyt, mint kedvesét többször arculütötte. A kávé s verekedőket kiutasította a kávéházból, mire azok az utcán folytatták a dulakodást. Székely revolvert rántott s a sötétben rálőtt a kőművesre s aztán elszaladt. A golyó szerencsére nem talált s a lövésre odasiető rendőrök pedig elfogták Székelyt és bekisérték a városházára.

— **Kimentett fuldokló.** Vasárnap délelőtt a dohánygyár mellett egy 15 évesnek látszó fiatal lány fűdőtt. Elkapta az ár, mélyebb vízbe sodorta, mire fuldokolni kezdett. Szerencsére arra ment Forgács György tihanyi lakos s kimentette a vízből. A leány a halálküzdelemben eszméletét veszítette. A mentők a közkórházba szállították, ahol kiderült, hogy a hernádtihanyi mészáros cseledje.

— **Uj védőszentek.** „A Katholische Kirchenzeitung“ írja: A katolikus egyházban tudvalevőleg a legtöbb foglalkozásnak meg van a maga védőszentje. Mikor az automobilizmus dívatba jött, ennek is keresetek egyes hívők és meg is találták szent Kristóf személyében. Szent Kristóf volt ugyanis az, kihez a középkorban a hirtelen halál ellen való oltalomért könyörögtek a

hívők. Különösen a déli országokban volt elterjedve az a legenda, hogy aki valahol a szent képét megpillantotta, azon a napon ment volt a hirtelen haláltól. Eppen ezért a középkori templomokban rendszeren nagy méretekben szokták elhelyezni szobrát, hogy az utazók jól kivehessék. Ezért lett szent Kristóf az automobilisták védőszentje is és Olaszországban az előkelő hölgyek gépeiken el is helyezik a képét. A legújabb sportnak, a léghajózásnak védőszentjét Illés prófétában találták meg, kiről a biblia azt jegyezte fel, hogy tüzes szekeren szállt fel az égből.

— **Tüdőbajos diákok védelme.** Az ifjuság sorait tizedelő tüdőbetegség terjedésének megállítására Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter valamennyi tankerület főigazgatóihoz, nemkülönben az összes felekezeti iskolák főhatóságaihoz rendeletet intézett, melyben felhívja az iskolák vezetőségét, hogy az ifjakat az iskolaorvos által a tüdőbetegség miatt vizsgáltassák meg. A tüdőbeteg ifjak szegényebbjel számára a tátraházi szanatórium harminc félingyenes helyet létesített. Ezen helyekre csak a szegényebb sorsuak tarthatnak igényt, de a vallás és közoktatásügyi miniszterrel együtt a szanatórium gondoskodik arról is, hogy a szanatóriumba internált ifjuság tanulmányi előmenetelében is támogattassék, még pedig olyformán, hogy egy középiskolai tanár felügyelete mellett, a kinek a szanatórium teljesen ingyenhelyet biztosított, gyakorolják magukat az ifjak tanulmányaikban. A statisztikai adatok közel 100.000 tüdőbeteg tanuló mutatnak ki, az egyetemi ifjuságot is beleértve. Apponyi Albert gróf miniszter ezen intézkedése csirájában igyekszik a bajt elfojtani. Dr. Müller Vilmosnak, a tátraházi tüdőbeteg szanatórium főorvosának áldozatkészségéért pedig a miniszter meleghangú levélben mondott köszönetet, hogy az intézmény létesítésével a pusztuló magyar ifjuságot igyekszik megmenteni.

— **Elítélt párbajozók.** A kassai leányegyesület zsurján történt aflér következtében dr. Fenyő Árpád leányegyesületi titkár párbajt vívott Patzauer Rezső és Hegyi Jenő joghallgatókkal s a párbajban mindkét ellenfelét megsebesítette. Ez ügyben ma volt a törvényszéki tárgyalás. A bíróság dr. Fenyő Árpádot 7 napra, Patzauer Rezsőt 4 napra és Hegyi Jenőt 2 napra ítélte.

— **Hírek az Urániából.** Kedden, f. hó 21-én este 6 óraker szinre kerül a kassai Uránia-színházban Horkay Elemér és Hradil József „A női divat“ című műsordarabja. — Kedden este háromnegyed 9-kor mozgófénykép műsordarab, mely a maga érdekfeszítő voltában kétségtelenül lebilincselő hatása lesz az érdeklődő közönségre. A valóban szenzációs műsornak rendkívül nagyhatású száma: „Angéliká nővér“, mely meghatározó tárgyatól is eltekintve, egyike a mozgófénykép technika legcsodásabb alkotásainak. Szerdán délután 6 óraker az Uránia-színház megkezdí teli programjának egyik legérdekesebb vállalkozását: a tanulóifjuság szórakoztató oktatására szánt, de felnőttek részéről is méltán figyelmet érdemlő u. n. „Kis Uránia“ előadásait, amelyeknek elsője „A Hunyadiak kora“. A történelmi tárgyú 83 színes vetített képpel élénkített darabot dr. Conday Jenő és dr. Létmányi Nándor írták. — A „Kis Uránia“ előadások beléptídjá felnőttek részére 30 fillér. Este háromnegyed 9 óraker rendes mozgófénykép előadás. Csütörtökön este fél 9 órai kezdettel rendes Uránia-előadás, amelyen Goda Géza és dr. Král Miklós szenzációs műsordarabja: „A tenger“ kerül szinre.

— **Elítélt kivándorlási ügynök.** Alsókubinból jelentik: Simál József kedzibrodjii községi bírót, tiltott kivándorlás közvetítéséért a határrendőrség 200 korona pénzbírságra ítélte.

— **Felhőszakadás Ungváron.** Ungvárról jelentik: Tegnap Uzsok, Erdőludas és Tiha községek határában nagy felhőszakadás volt. Az Ung folyó és több patak megáradt és a szomszédos földeket elárasztotta. Egy ötven éves asszonyt az ár magával ra-

gadtott, az asszony a vízbe fult. A csendőrség csónakkal mentésére indult és több embert mentett ki a vízből. Állatokban, terményekben és épületekben nagy a kár.

— **Utcai támadás.** Goldmann Miklós kassai nyomdászsegéd szombat délután a Mészáros-utca és a Deák Ferenc-utca sarkán minden ok nélkül megtámadta és inzultálta Klein Kálmán nyomdászsegédet s azután a Batiz-féle kávéházba menekült. A rendőrök elő akarták állítani Goldmann Miklóst, de Batizné és férje ellenszegült annak a kívánságnak, hogy a rendőrök üzletébe léphessenek. A hatóság úgy Goldmann, mint a Batiz-pár ellen az eljárást megindította.

— **Szerencsétlenségek a gabona behordásánál.** Szepešmátýsfalván a 33 éves Csencsak János, akinek már ugvis sérve volt, oly szerencsétlenül ugrott le a gabonával telített szekérről, hogy fiatal felesége és egy kis leányka hátrahagyásával harmad nap kiszüvedett. Ugyanott Zajoncs Ferenc megrakott szekere alá került és életveszélyesen megsérült. Hasonló csapás érte Nedecen Javorszky Jakabot, aki a szekérről leesvén, a kerék alá került, amely három bordáját törte és különben is oly nagy sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához kevés a remény.

TÁVIRAT — TELEFON.

Wekerle Bécsben.

Bécs, szept. 20.

Wekerle miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett. Ma délelőtt a királynál kihallgatáson jelent meg. Döntés ezen a kihallgatáson nem történt.

Wekerle részt fog venni Betman-Holveg német kancellár tiszteletére adandó dínere. A kancellárt Bécsbe való érkezésekor Csirszky német nagykövet fogadta. A kancellár az Imperial szállóba szállt meg. Holnap meg fog jelenni a királynál. Csirszky nagykövet ma este ebédet ad a kancellár tiszteletére.

Az aradi bankgyűlés.

Arad, szept. 20.

Vasárnap, szeptember 19-én a Kossuthszobor leleplezése után folyt le a függetlenségi nagygyűlés, melyen határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint 1911-re követelik az önálló bankot, 1917-re pedig az önálló vámtérületet.

Délben bankett volt, melyen Justh Gyula ugy nyilatkozott, hogy a koalíció együttmaradása lehetetlen, a fuzió keresztülvitele képtelenség.

Délután három óraker tartották meg a szocialisták népgyűlésüket, melyen Bokányi és Garbai beszéltek. Rendzavarás nem történt.

Tegnap délben az aradi Fehérkereszt vendéglőben Justh Gyulát felkereste több függetlenségi képviselő hive, bejelentve neki azt, hogy meg fogják őt Tornyán, birtokán látogatni. A látogatásról ugy nyilatkozott Justh, hogy ez belső magánügye, melyre nézve minden felvilágosítást megtagad. Tornyán vagy nagyven képviselő fogja felkeresni Justhot.

Justh egy hírlapírónak a pártból való esetleges kiválására vonatkozólag akként nyilatkozott, hogy az önálló bankot semmi esetre sem hagyja. Nagyon csalódnak azonban azok, akik azt hiszik, hogy a pártból való kiválása esetén csak harminc ember fogja elhagyni vele együtt Kossuthot.

V. E. Uránia Színház.

Műsor szept. hó 20-án.

A bpesti Uránia Tud. Színház műsorból

Az Orosz-japán háboru.

Három felvonásban. Uj átdolgozásban. — 190 színes vetített képpel és 24 mozgófényképpel. — Irta: Strausz Adolf. Felolvasó: Horkay Elemér.

ALAPITTATOTT 1844-BEN.

KASSAI TAKARÉKPÉNZTÁR

A SZÉKESEGYHÁZZAL SZEMBEN
(SAJÁT HÁZÁBAN.)

Felsőmagyarország legrégebb és
:: legnagyobb pénztárate. ::

BETÉTEKET
GYÜMÖLCSÖZTET.

KÖLCSÖNT

nyújt váltóra, betáblázásra,
vagy folyószámla alakjában.

Ingyenes pénztátulás Amerikába.

Legelőnyösebb feltételek
megállapodás szerint.

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zaro, Spalató, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castélnuova és Cattaróig. — Az utazás tartama Gravosáig csak 22 1/2, Cattaróig csak 26 óra.

Fiume-Venecia: hetenként 6 gyors-hajó összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 3 gyors-hajó oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellekével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest. (V. k., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókjai.

Farkas Mátyás

hygienikus **BORBÉLY-ÜZLETE**
Fő-utca 35. sz. a. (a Dóm mellett.)

Pontos és tiszta kiszolgálás.
Abonens vendégek részére kívánatra külön fiók. Mindennemű hajmunkák készíttetnek. — Illatszerek nagy választékban kaphatók.

Katholikus

családnál szerényebb igényű vidéki gyermekek teljes ellátásra mérsékelt havi díj mellett elfogadtatnak.

— Cim a kiadóhivatalban. —

Jakobovics Ármin és Testvére

első kassai butorminta-terme és butor-áruháza
Kassán, Fő-utca 39-ik szám alatt (saját házában)
Telefon 171. a székesegyházzal szemben. Telefon 171.

Raktáron tartunk mindig legnagyobb választéku készletet **szilárdan dolgozott** butorokból minden most használt fában és **stylben**, ugymint: teljes háló-, ebédlő-, uri-szoba és szalonberendezések-ből, **luxus-, fantasia- és ülőbutorokból, szőnyegdivánok, ottománok** és mindennemű **matrácokból**; ugyszintén elvállalunk mindennemű **diszitési és kárpitos-munkákat** is. — Továbbá nagy raktárt tartunk **szőnyegek- és függönyökben.**

Raktár előszoba- és konyhabutorberendezésekből.

Szolgáljon továbbá a n. é. közönség becses tudomására, hogy a fő-papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, valamint teljes menyasszonyi berendezéseket ugy helyben, mint vidéken

≡ kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk. ≡

Dús raktár mindennemű rézbutorokban.

Specialisták modern angol bőrbutorokban.

A nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk a most létesített külön osztályt

tömörfa (massiv) butorokban,

amennyiben egy elsőrangú tömörfa (massiv) butorgyárnak a **kizárólagos elárúsítását, illetve képviselését**

Abauj-Torna-, Zemplén-, Sáros- és Szepes-megyék részére átvettük és ezen kitűnő gyártmányból jutányos árszabás mellett állandó nagy raktárt tartunk. Különösen ajánlható ez a **tömörfabutor szállodák, fürdőhelyek és villák** berendezésére.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

A Kassai Jelzálogbank részvénytársaság.

Fő-utca 4. szám. Fő-utca 4. szám.

Elfogad betéteket takarékkönyvecskére vagy folyószámlára legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad értékpapirokat, arany és ezüst pénznemeket, idegen bankjegyeket. — Átutalásokat bármely külföldi piacra is közvetít.

Tűz- és betörésmentes safe deposit.

Osztállysorsjegyek.

Sorsjegyek részletfizetésre.

Sorsjegycsoportok alakítása.

Minden egyéb bankügylet gyors és előnyös lebonyolítása.